

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 20 мај 2022 година, врз основа на примена жалба од Симона Младеновска, го донесе следното:

МИСЛЕЊЕ

Текстот на интернет – порталот „Република.мк“, насловен „Ковачевски го допре дното: Праќа партиски средношколец од приватно школо како Павиќевиќ да го саботира штрајкот на наставниците“, отстапува од професионалните и етички стандарди.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на 27 април 2022 година, Симона Младеновска поднесе жалба за текстот со наслов „Ковачевски го допре дното: Праќа партиски средношколец од приватно школо како Павиќевиќ да го саботира штрајкот на наставниците“, објавен на 26 април 2022 година, на интернет – порталот „Република.мк“ (www.republika.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, дискриминација, мешање на факти и мислење, вест и коментар, нарушување на приватноста и шпекулативно известување кое става во незавидна позиција малолетно лице.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Република.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата.

Медиумот не одговори на наводите на жалителот.

МИСЛЕЊЕ НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и со мнозинство гласови оцени дека во текстот се прекршени членовите 10 и 13 од Кодексот на новинарите на Македонија.

Член 10: „Новинарот нема свесно да создава ниту преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација по која било основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...)“.

Член 13: „Новинарот треба да прави разлика меѓу фактите и мислењата, меѓу веста и коментарот“.

*При изготвувањето на мислењето, Комисијата за жалби констатираше дека интернет – порталот „Република.мк“ не е член на Советот за етика во медиумите и не е дел од Регистарот на професионални онлајн медиуми.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА МИСЛЕЊЕТО

На седницата на 20 мај 2022 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата оцени дека текстот е неетички и непрофесионален. Во основа се работи за писмено соопштение на опозициската партија „ВМРО-ДПМНЕ“, кое според начинот на кој е пренесено од „Република“, не е јасно разграничено дали е став на партијата или на медиумот. Во фокусот на соопштението е наводната поврзаност на претседателот на Сојузот на средношколци, Лука Павиќевиќ, со актуелната власт.

Кодексот на новинарите налага дека соопштенијата на политичките партии мораат да бидат јасно означени, а нивната редакциска обработка да го задржи оригиналниот контекст, што не е случај со предметниот текст. Во самиот наслов воопшто не е наведено дека се работи за партиски став и се добива впечаток дека е коментар на медиумот:

„Ковачевски го допре дното: Праќа партиски средношколец од приватно школо како Павиќевиќ да го саботира штрајкот на наставниците.“

Освен непрецизно поставениот наслов, кој е манипулативен и доведува во заблуда, Комисијата утврди дека интернет – порталот „вешто“ се обидел да наметне и свој став на истата тема, како своевидно продолжение на партиското соопштение. По интегрално пренесениот став на партијата, авторот изнесува свое тврдење за наводна блискост на Павиќевиќ со владеачката партија, а во чии рамки објавил и три фотографии на средношколецот, кои според медиумот, го потврдувале таквиот факт:

„Лука Павиќевиќ е близок со сите функционери на СДСМ, а и поддржувач на политиките на власта, промената на името, но и бугарските политики на негирање на Македонија, што може да се види и од неговите објави на социјалните мрежи.“

Оттука, Комисијата утврди дека порталот „Република“ го прекршил **членот 13** од Кодексот на новинарите, според кој, новинарите имаат право на свое мислење, став и вредносен суд, но не смеат сопственото мислење да го камуфлираат како факти. Мора да биде јасно разграничено што се факти и информации, а што коментар, претпоставка или став на авторот за да се избегнат дезинформирање и манипулирање со публиката. При известувањето за меѓусебни обвинувања на политичките субјекти, онлајн медиумите ќе информираат непристрасно и објективно и ќе избегнуваат и самите да користат потпалувачка реторика и обвинувања.

Во продолжение, членовите на Комисијата се согласија дека, иако се работи за пренесување на партиско соопштение, медиумот требало да биде повнимателен и да го ограничи обемот на изнесените информации. Со објавувањето на целосната содржина, Комисијата препозна поттикнување на дискриминаторски говор врз политичка основа, што се коси со **членот 10** од Кодексот на новинарите, според кој, медиумот не треба да објавува содржина (информација, фотографија, мислење, коментар), кој има за цел да шири непријателство или омраза, или ако постои голема веројатност дека објавениот материјал ќе предизвика непријателство или ќе поттикне говор на омраза спрема некого поради неговата раса, етничка припадност, пол, вера, политичка припадност, сексуална ориентација, физички недостаток итн.

Кога известуваат за проблемите на различните групи и заедници во општеството, онлајн медиумите ќе пристапуваат крајно внимателно, ќе употребуваат коректна и стандардизирана терминологија и нема да употребуваат навредливи коментари или изрази со кои несвесно ќе ги создаваат или ќе ги засилуваат стереотипите за нив. Онлајн медиумите ќе се трудат да ја зголемуваат свесноста за негативните последици од говорот на омраза, да го идентификуваат и разобличуваат таквиот говор, како и да ги посочуваат актерите што го продуцираат и се служат со него.

Општиот став на Советот за етика во медиумите е дека новинарите генерално не се одговорни за пренесување на ставови на партиите, но во исклучителни случаи, медиумите мора да се спротивстават на евентуалниот говор на омраза и на дискриминација по различни основи.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Ердем Ахмет и Димитар Мицев.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

